

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
„KOROŠKI SLOVENEK“
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Pol. in gosp. društvo
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List
za politiko, gospodarstvo
in prosveto

Izhaja vsako sredo.
Stane četrletno: 1 šiling.
celoletno: 4 šilinge.
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—
celoletno: Din. 100.—
Pozamezna številka 10 grošev.

Leto VII.

Dunaj, 8. junija 1927.

Št. 23.

Čudno pojmovanje narodnosti.

„Freie Stimmen“ z dne 1. junija je prinesla članek o naši stranki in volitvah, ki ga je posnela iz „Zillier Zeitung“, glasila Nemcev v Sloveniji. Ta list piše približno takole: Interesanten je izid volitev na Koroškem v toliko, koliko pride do veljave politična eksistenca nacionalne manjšine. Koroška slovenska stranka je dobila 9579 glasov, to je 289 manj kot leta 1923. Razlika je tako majhna, da se lahko razebere iz nje dejstvo stalne nacionalne manjšine. Manjšina ima enoto, ki se številčno lahko ugotovi in voditelji bodo že morali opustiti apetit po ljudeh, ki se nočejo prištevati manjšini, ter ne smatrati ta za razlog, da se avtonomija odkloni. „Freie Stimmen“ prinašajo potem še opombo lista „Kärnt. Heimat“, ki pravi, da so volitve dokazale, da Koroška slovenska stranka namenoma pretvarja dejstva, ako trdi, da stoji za njo 60, 80 ali celo 100 tisoč Slovencev. Petek in Starc se moreta k večjemu prištevati zastopnikom 20.000 Slovencev. Vsak poizkus, v imenu več Slovencev govoriti, se mora v bodoče „als dreiste Anmassung“ zavriniti.

V resnici čudno manjšinsko naziranje. Še ni dolgo tega, ko so nemški listi na vse pretege agitirali proti naši manjšini, izdajali slovenske letake in pisali slovenske liste, da bi nacionalno manjšino iztrebili in jo priklopili kot brezpravni privesek nemškim strankam, pa že pridejo do tako otroških naziranj. Politično naziranje, ki se vsiljuje Slovincu po nemški večini, bo tedaj merodajno za določitev narodne manjšine. Politična pripadnost k eni stranki bo naj na Koroškem izraz, da hoče kdo pristopiti narodni manjšini. Vsaj samo tako se moreta izjavi omenjenih listov tolmačiti.

Zakaj neki Nemci potem vedno kriče o nemški Tirolski, ki jo hočejo zavoljo nemškega

jezika odtrgati Italiji ali uvesti avtonomijo, ko že lahko po koroškem sistemu računajo na čas, ko se bo Mussoliniju posrečilo, da bo razcepil politično naziranje nemškega ljudstva na Tirolskem. Gotovo ne manjka tudi tam koritarjev, ki bodo zavoljo osebnih ugodnosti pristopili italijanskim večinskim strankam, da si priborijo boljše mesto, in po mnenju naših Nemcev (?) je s tem manjšinsko vprašanje že rešeno, seveda malo drugače, kot bi si ga tam želeli. Za tukaj je pa pravilno. Po mnenju Nemcev (?) na Koroškem ne spada nobeden več k manjšini, ki glasuje z nemškimi strankami, pa naj si bo Slovenec po materi in očetu in naj bo njegov rod še tako čisto slovenski. Čim je glasoval pri volitvah za eno izmed drugih strank in ne za Koroško slovensko stranko, je že rešil manjšinsko vprašanje. Ne moremo tajiti, da bi tudi to ne bilo eno naziranje, ako je pravično, je drugo vprašanje. Zamislimo si samo slučaj, da prepove Mussolini nemško stranko na Tirolskem, in ni izključno, da bi tega ne mogel napraviti, ali ni v tem slučaju že rešeno manjšinsko vprašanje kljub temu, da tam prebiva na stotisoče Nemcev? Ali pa tako prestraši manjšino vsled sile, ki jo ima večinska stranka, da si manjšina ne upa nastopati v istem številu pri volitvah kot faktično obstoji. Ali ni pri takem naziranju že samo to dejstvo velika škoda za narodno manjšino, ker se iz zgolj zunanjih razlogov tako temeljito decimira?

Slično je pri nas. Ako „Zillier Zeitung“ trdi, da naše število od sedaj in od leta 1923 kaže, da smo se držali, in da na nas ni vplivala nobena sila, ki bi nas odvracala od volitev in priznanja, bi že mi lahko kaj več povedali. Mi smo tisočletna manjšina in ne manjšina, ki živi šele par let, zato moramo vzeti pri računu v obzir naše stanje še od prejšnjega časa. In že prejšnji čas je napravil iz pristnih Slovencev pristaše nemških strank, najboljše bojovnike zoper Slovence. Vzgajali pa so jih Nemci sami, torej vlada sama, ker so vsako izneverjenje po-

veličevali in kronali z znaki, ki so bili dovolj vabljeni, da so vlekli še druge ljudi in nazadnje mase za seboj. Manjšina pa se je tlačila in se še tlači tako k tlom, da se moramo v resnici čuditi žilavosti naroda, ki se še ohrani, akoravno po prepričanju le deloma. Da bi pa s tem že računali naši Nemci, da ne pripadajo tudi pristaši drugih strank slovenskemu deblu kot manjšina, ako so slovenskega pokoljenja po rojstvu, jeziku in kulturi, je pa nepoznanje razmer in navadna vsilitev, ki jo bomo vedno zavračali, dokler živimo. Ako bi veljalo pri reševanju manjšinskega vprašanja to naziranje, potem bi se s čudom morali vprašati, zakaj imamo toliko strank med nemškim ljudstvom, ko bi moralo biti vse ljudstvo enega političnega mnenja, ker odpade vprašanje narodnosti. Čuditi se je samo nemškim politikom, da mislijo uveljaviti v manjšinskem vprašanju dvolično politiko, dobro za sebe in slabo za druge. Mogoče jih izučijo Italijani, ki so ravno sedaj na berlinskem kongresu glede nemške manjšine kratko izjavili, da se nima nihče vmešavati v notranje razmere Italije. Mogoče bo to zaleglo Nemcem, ki bi radi padli z glavo skozi vrata. Mi pa bomo čakali kot smo čakali, dokler se naziranje merodajnih krogov ne spremeni toliko, da so pogajanja mogoča.

Tudi mi stojimo na stališču, kot je že „Kärntner Tagblatt“ v zadnji dobi naglašal, da se mora ozirati pri reševanju manjšinskega vprašanja na prave Nemce in prave Slovence, ne pa na mešanico, to je nemčurje, ki se ne zavedajo tega, kar hočejo. Tudi nemški narod se ne mara pustiti voditi od renegatov, zato se tudi mi ne moremo tega pripustiti.

SLOVENC!

Pomnite, da smo bili mi prvi na Koroškem

PODLISTEK

Reberški Ožbej:

Kapelški punt.

(Nadaljevanje.)

Odkazal je njima posebno sobico, kjer sta se stisnila v kot in lahko kramljala po svojem. Fanika je bila dobro razporejena, saj je videla Anko s svojim bratom in le tej je hotela danes pokazati, da si je sedaj ona osvojila njenega ženina.

Minula je popoldanska služba božja. Komaj so stopili prvi ljudje iz cerkve, so že prijeli godci za inštrumente in zagodli za uvod veselo koračnico, nato pa sladko zazibajoče valčke in tudi poskočne polke.

Faniko ni vzdržalo več v soparni sobi, zvabila je Roberta na plesišče, tesno se mu je privila in zazibala sta se po gladkih tleh, da ju je bilo veselje gledati.

Tudi Anka je prišla s svojim bratom Andrejem na žegnanje. Tomej ju je videl odhajati od doma in neka sila ga je vlekla za njima. Anko je gledal še vedno rad in smilila se mu je v tem položaju, ko je zvedel, da jo je zapeljal lažnjivi Robert in zapustil v sramoti.

Po maši je šla Anka z bratom h Grajnarju, da se malo okrepečata. Tomej se je prisedel k njuni mizi. Nič ni bilo pravega razpoloženja in tistega veselja kakor nekdanj. Andreju se je smilila sestra, Tomej pa je mislil na nekdanje

lepe dni in postal je otožen, ko je videl, da so njegove nade uničene. Anka je postala nemirna. Zapazila je skozi odprte duri Roberta s Faniko, ko sta prišla na plesišče. Kako se mu Fanika smehlja in nekaj šepče, sedaj se je celo prezirljivo obrnila sem na njo. Robert pa se stiska k njej in oko mu žari od strasti. Kakor oster meč je presunil Anko ta prizor, videla je na lastne oči, da se ji je Robert izneveril in je prepuščena sramoti. V teh mislih je prosil Tomej Anko za ples in razumljivo je, da je odklonila. Tomej je hotel namenoma plesati z Anko, da bi pokazal Robertu, da je kljub temu ni pozabil in jo še spoštuje. Potrč na duši pa je odšel iz sobe, da bi našel v pijači utehe.

Robert in Fanika pa sta se sukala med drugimi plesalci in nista zamudila noben ples. Po daljši godbi so godci odnehali in zdajci so odhajali razgreti plesalci iz plesišča.

Ankin brat je videl, v kako mučnem položaju se nahaja njegova sestra. Kuhalo je v njem od jeze, zato je zvrnil nagloma nekaj kozarcev vina vase, da bi umiril razburjenost, a bilo je ravno nasprotno. Trepetal je na celem telesu in mikalo ga je, da bi pošteno premikastil nezvestemu Robertu kosti.

Priložnost se je kmalu nudila. Fanika, vsa razgreta, se je ovila Roberta in stopila nalašč v sobo, v kateri je bila Anka. Prezirljivo jo je pogledala in se porogljivo nasmejala. Rabertu je bilo to neprijetno, hotel je hitro oditi iz sobe, pri tem pa se je zaletel v Andreja, ker se je

spodtaknil ob stolu. Le-ta je nastavljal ravno kupico, da jo izprazni. vsled sunka pa je padel kozarec na tla in se razletel na drobne kosce, vino pa se je razlilo po novi obleki. To je bilo kakor ogenj v strehi. Kakor bi ga pičil gad, se dvigne Andrej ves razkačen in stopi pred odhajajoči par, jima zastavi pot in strupeno pogleda Roberta.

„Kaj mi zastavljaš pot, ti kmetski tepec,“ zarohni nad njim Robert ves rudeč.

„Kaj me boš ti psoval, gosposki škric, mlečnozobi fantalin,“ vikne Andrej ves besen, „glej, da ti ne polomim vseh kosti, gizdalin zeleni.“

Rekši, stoni čisto pred njega in dvigne roke. Robert videč, da je osamljen, zakriči: „Pusti me na miru, s teboj nimam nič opraviti.“ S tem hoče oditi in potegne Faniko seboj, ki se je rogala Anki, ko je hotela svojega brata pomiriti.

Toda Andrej se ni dal nič reči, ves iz sebe zavpije:

„Kaj, ti praviš, da nimaš z menoj nič opraviti, ti goljuf, zapeljivec, ki si spravljal mojo sestro v sramoto, sedaj pa se vlačiš s to ciganko, proklet bodi!“

Robert, že tudi razgret od zavžite pijače, hitro poseže po nož, vzdigne roko, da bi sunil Andreja v prsi. Anka strašno zakriči in pade onesveščena na tla. V tem trenutku zagradi od zadaj Tomej za nož in mu ga izvije iz rok.

(Dalje sledi.)

Izid volitev v deželni zbor dne 24. aprila 1927.

Sodni okraj Šmohor.

Občina	Slovinci 1923	1927	Landbund	Socdem.	Einheitsl.	Ude	Volk. Bl.	Komunisti
Brdo	200	142	119	76	80	35	2	—
Goriče	15	14	49	117	16	—	1	—
Šmohor	3	1	152	113	243	1	35	—
Št. Štefan	38	3	226	301	90	—	—	1
Blače	39	20	152	27	17	—	—	—
	295	180						

Sodni okraj Podklošter.

Podklošter	107	60	247	1345	381	2	78	39
✓ Smerče	20	33	284	318	144	3	4	10
Bistrica na Zili	58	57	108	47	7	—	1	—
Straja vas	97	100	152	203	8	—	3	2
	282	250	791	1913	540	5	86	51

Sodni okraj Beljak.

Beljak mesto	17	16	—	—	—	—	—	—
Bekštanj	565	501	523	829	97	—	15	1
Vernberg	179	174	260	492	42	—	2	—
Marija na Zili	106	91	248	249	20	—	4	—
	867	782						

Sodni okraj Rožek.

Loga vas	258	251	63	251	26	—	2	6
Št. Jakob v Rožu	539	530	150	602	63	—	122	133
Gozadnje	109	97	76	93	1	—	2	1
Ledince	204	174	95	142	25	—	—	19
Lipa	73	63	104	227	7	—	4	—
Rožek	56	48	63	86	25	—	9	12
✓ Vrba	34	35	202	317	129	1	13	2
	1273	1198	753	1718	276	1	152	173

Sodni okraj Borovlje.

✓ Borovlje (Podljubelj)	349	358	284	1441	389	33	103	85
Medborovnica	115	115	85	223	25	—	12	4
✓ Smarjeta v Rožu	182	202	75	94	30	—	—	—
Bistrica v Rožu	152	135	80	520	71	2	4	20
✓ Svetna vas	176	189	92	166	11	—	—	—
Slov. Plajberk	113	82	38	44	29	—	—	1
✓ Sele	418	446	15	24	14	—	1	15
	1505	1527	669	2512	569	35	120	125

Sodni okraj Celovec.

✓ Celovec (mesto)	90	106	—	—	—	—	—	—
Žrelec	41	36	193	247	37	9	4	1
Grabštanj	30	23	379	292	48	1	4	28
Trnja vas	6	6	183	132	25	—	—	8
✓ Hodiše	160	195	97	99	6	4	11	4
Kotmara vas	148	145	106	145	25	—	4	90
Bilčovs	253	249	37	59	2	—	—	8
Otok	72	65	73	78	94	1	51	—
— Dholica	15	15	150	357	67	—	—	1
Žihpolje	70	67	220	113	21	—	2	2
Škofiče	204	190	55	230	6	—	3	2
✓ Radiše	97	99	113	6	5	18	—	—
Medgorje	54	50	127	160	25	3	—	—
Št. Tomaž pri Cel.	35	27	354	207	29	—	3	—
Pokrče	30	29	245	212	15	—	2	12
Vetrinj	41	31	173	516	100	4	13	6
Zg. Vesca	112	107	19	24	—	—	1	11
Razne občine	31	25	—	—	—	—	—	—
	1489	1465						

Sodni okraj Velikovec.

✓ Velikovec	65	83	495	377	240	1	77	—
Djekše	106	104	207	108	9	—	1	17
Grebinj	252	186	454	252	157	—	2	11
Vovbre	100	63	279	82	37	—	—	—
Pustrica	3	1	297	54	47	—	6	—
✓ Ruda	155	156	267	155	35	—	3	2
Št. Peter na Vaš.	174	142	233	116	8	—	—	—
Važenberg	118	93	608	456	30	—	—	11
✓ Tinje	12	13	118	72	13	—	11	—
	985	841	2958	1672	576	1	100	41

Sodni okraj Pliberk.

Pliberk	70	60	165	110	164	2	7	—
Bistrica pri Plib.	460	453	82	231	15	—	—	2
Libeliče	107	88	120	31	17	—	—	21
✓ Libuče	213	230	66	178	47	—	5	—
Blato	404	389	64	71	4	—	2	—
✓ Žvabek	102	127	23	7	1	—	—	—
	1356	1347	520	628	248	2	14	23

Sodni okraj Dobrla vas.

✓ Dobrla vas	318	389	377	324	207	—	7	—
Galicija	119	114	111	152	7	—	—	1
✓ Globasnica	309	323	59	144	9	—	—	—
✓ Rikarja vas	244	299	111	262	11	—	—	—
✓ Škocljan	192	209	174	145	27	—	1	—
✓ Žitara vas	166	201	132	216	12	1	3	—
✓ Bela	419	399	50	249	51	—	22	8
✓ Železna Kapla	49	54	86	323	158	—	14	11
	1816	1988	1100	1815	482	1	47	20
Skupno	9868	9578	46268	63232	45364	816	5230	1811

Sodnijski okraji Podklošter, Rožek, Borovlje, Velikovec, Pliberk in Dobrla vas s Belo in Železno Kaplo obsegajo vse občine, ki izkazujejo slovenske glasove v skupnem številu in vzporedno z vsemi drugimi strankami.

Drugi sodnijski okraji pa obsegajo tudi nemške občine, v katerih nimamo glasov n radi tega ni sešteto končno število glasov vseh strank.

Število naših glasov v prvi koloni velja za leto 1923 in sicer za državni zbor; dosegli smo 9868 glasov, to je 162 več kakor letos.

POLITIČNI PREGLED

Avstrija. Vlada ima zopet nove skrbi. Poštni nastavljenjci ne odnehajo od svojih zahtev, ki so jih stavili vladi, in ta spet ne more na vse pristati. Ultimatum teče do 4. junija in ako se ne doseže spravljiv sporazum, bodo poštni nastavljenjci takoj po binokostih štrajkali. Posebno trdno se drže socialdemokratske organizacije, ki so izjavile, da ne morejo odnehati in tudi rok ne opustiti, kar je seveda vladi še bolj neprijetno. Ker pa so drugi nastavljenjci malo bolj spravljivi, je celo mogoče, da bo štrajk v skrajnem slučaju samo delen. Pogajanja pa se vršijo dalje. — Carinski odbor se še nadalje posvetuje o potrebi, bi carinske zaščite naših poljedelskih proizvodov, kar naletava na hud odpor pri konzumentnih krogih, ki trdijo, da se je vsled tega že podražil kruh. Ta podražitev seveda ni v nikaki zvezi s carino, ki je pri nas najnižja izmed vseh držav, ampak je splošen pojav na mednarodnem trgu. Kar se tiče trgovinskih pogodb z Jugoslavijo in Čehoslovaško, je upati, da se nekatere točke izboljšajo, vendar ni misliti na odpoved pogodb. Landbund si obeta svojo rešitev samo v carinski uniji z Nemčijo, ki bi bila predstopnja za popolno priključitev.

Bulgarija je imela pred kratkim volitve, ki so prinesle sedanji vladi večino. Na zunaj se je vlada odrekla vplivu Italije in je upati, da se obdržijo z Jugoslavijo dobri odnošaji.

Italija in Jugoslavija se končno vendar mislita neposredno pogajati in na ta način rešiti spor. Mnogo je pripomoglo k temu dejstvo, da je dobila Italija o priliki obiska francoskega predstavnika na Angleškem tudi od Angleške migljaj, da naj ne pretirava svoje aspiracije.

Egipt se je začel malo dvigati zoper Anglijo in kakor se čuje, si misli Rusija na ta način maščevati in ščuvati proti Angliji. Ni pa tudi izključeno, da ni malo italijanskega masla vmes, kateri je Egipt mnogo bližje kot Angliji. Angleška vlada je poslala tri križarke v Egipt, da prestraši ljudstvo. Grozila je tudi egiptovski vladi, da ji ukine samostojnost, ako se misli buniti.

Albanija je pokazala novo sovražnost. Zaprla je nekega tolmača pri jugoslovanskem konzulatu, ker mu je očitala vohunstvo. Jugoslavija je zagrozila s prekinitvijo diplomatskih odnošajev, ako se ne izpusti.

Čehoslovaška je ponovno izbrala Masaryka, stvoritelja republike, za dobo 7 let svojim predsednikom, akoravno bi se po ustavi predsednik moral menjati. Narod mu je s tem pokazal svojo hvaležnost.

Romunija stoji v znamenju vladne krize. Obeta se nova nacionalna vlada ali pa diktatura.

Rusija bo najela visoko notranje posojilo, za katero se živahno agitira.

Kitajska se bojuje dalje. Razni generali, ki se tepéjo za lastno moč, ne pustijo dežele v miru. Zmagala je sedaj južna četa, ki se je spojila in pobila severno armado. Peking je v nevarnosti in druge države hité na pomoč, da varujejo svoje podanike in poslaništva.

Grčija se še ni umirila. Proti sedanji vladi, ki velja za monarhistično, se vrši revolucionarno gibanje, ki ima posebno velik obseg v vojski. Nezadovoljnost narašča in na več krajih je prišlo do spopadov.

DOMAČE NOVICE

Za zblizanje. V zadnjem času veliko potujejo razna nemška društva po Jugoslaviji ter se veliko govori o zblizanju med Nemčijo in Jugoslavijo. Nemški avtomobilisti so bili sijajno sprejeti in gotovo odnesli najboljše utise. Sedaj so prepotovali Jugoslavijo nemški gle-

dališki igralci ter bili po vseh mestih navdušeno pozdravljeni. Bili so tudi v Ljubljani in Mariboru, kar je gotovo dalo tamošnjim Nemcem veliko moralno oporo, ker jih ni veselil samo sijajen sprejem Jugoslovenov, ampak še bolj govor gosta gospoda Brockmanna, ki je naglašal, da je veljal ta poset predvsem nemškimi bratskim srcem, služi pa naj tudi v to, da se kulturni stiki Nemcev z Jugoslovani poglobijo. Torej v prvi vrsti so te prireditve opora tamošnjim Nemcem, da ne izgubijo upanja v nemško kulturo in moč. Ne zavidamo jim tega, zavidamo jim pa okolico, ki se z njimi vred veseli dogodka, da morejo pozdraviti tuje goste. Želeli bi le, da bi Jugoslavija obratno posetila tudi naše kraje in priredila v naših krajih nekaj kulturnih prireditev, veselili bi se mi Slovenci, veseliti bi se morali pa tudi Nemci. Mogoče bi eksperiment, zlasti na Koroškem in to v Celovcu, privedel do pravih stikov in do pravega pojmovanja kulturnega zblizanja!

V Jugoslaviji in pri nas. V Somboru se je končal dvodnevni proces proti napadalcem, ki so za časa volivne borbe za parlament dne 25. januarja 1925 napadli voditelje Nemcev v Jugoslaviji dr. Krafta in dr. Grassla. Glavni voditelj napadalcev podnotar Tanurčič je bil obsojen na 4 mesece ječe. Leskovac na 2 mesece, Plavšič na 3 mesece, Vlaškalič na 2 mesece ječe. „Neues Grazer Tagblatt“ beleži to pod naslovom „Spät, aber doch“ (Pozno, pa vendar). Mi pa lahko pridenemo, da pri nas na Koroškem še sploh niso našli zločincev, ki so napadli umrlega dekana Limplna, niti kaznovali one, ki so bili navzoči pri drugih napadih.

Duhovniške vesti. Prestavljen je kaplan Aleš Zechner iz Šmihela pri Pliberku v Hodiše, Janez Koch iz Poreč v Št. Lenart pri 7 studencih. — Razpisana je župnija Ruda. — Za provizorja je bil nastavljen Franc Pirker, kaplan v Grebinju, za Rudo. — Prezentirani so: Jožef Rudl, župnik v Mohličah, za Galicijo, Franc Laure, župnik na Rudi, za Micheldorf.

Sprejem na učiteljske. Sprejemni izpiti na učiteljsku v Celovcu se vrše 6., 7. in 8. julija. Dne 6. julija ob 8. uri se morajo vsi k pismeni izkušnji zglasiti. Na moškem učiteljsku pride samo sprejem v pripravnico (Vorbereitungsklasse) v poštev, na ženskem pa v prvi letnik. Ako se bo tudi pripravnica, se s strani ministrstva za pouk še ni odločilo, vendar se sprejemajo pogojoma prošnje. Prošnjo za sprejem k izpitu je treba kolkovati s 1 S ter priložiti krstni in domovinski list, zadnje šolsko spričevalo in popis učenca s strani ljudske šole. Prošnjo je vložiti na ravnateljstvo do 15. junija.

Sprejem v gimnazijo v Celovcu. Sprejemni izpit v prvi razred se vrši 6. in 7. julija. Prijaviti se je treba pismeno do 29. junija pri direktorju (ravnateljstvu). Prijave ni treba kolkovati. Priložiti se morata krstni in domovinski list. Šola, ki jo prosilec obiskuje, mora neposredno ravnateljstvu poslati opis prošilca. Vsak se izprašuje iz nemškega jezika in iz računstva pismeno in ustmeno. Pismena izkušnja obsega: 1. Prosti spis ali opis predložene slike. 2. Pripovedovanje (Nacherzählung). 3. Nalogo v 4 glavnih temeljih računa s celimi števkami. Zahteva se gladko in razumno čitanje, prosto pripovedovanje prečitane, gotovost v pravopisu in nekaj slovnice, takozvanca analiza razširjenega stavka. Izpiti na splošno niso težki in ker se sprejme okrog 150 novih dijakov na gimnazijo, mora tudi na nas pasti precejšnje število. Slovenski starši! Pošljite svoje nadarjene fante v šole, da si opomoremo z lastnimi ljudmi!

Telefonski promet z Jugoslavijo. Z dne 1. junija se je otvoril telefonski promet Koroške z Ljubljano, Zagrebom in Mariborom. Pristojbina za prvi dve mesti 3,60 šil., za Maribor 2,80 šil.

Dobrla vas. (Propad Kumrove posesti.) Gotovo je še znano, kako so posojilnici v Dobrli vasi odvezeli Kumrovo hišo. Sama pritožna komisija je izjavila, da se je posojilnici zgodila krivica. Ta krivica se sedaj že čuti. Novi posestnik, ki je posestvo za sramotno ceno dobil, nima več nobene živine, polja ne more sam obdelavati, daje v najem, po polju pase živino, ki jo je vzel v pašo, ker svoje nima, in tako še sosedom po polju dela škodo. To je krasni uspeh Wiederbesiedlung! Ples, pijača in lenoba, se govori, da je delo kmeta, ki je po taki

poti prišel do posestva. Sedaj bi pa sam rad odprodal, a še ni tako mogočen.

Železna Kapla. (Temne nacionalne manipulacije s podporami za po povodnji prizadete.) Pod tem naslovom prinašata „Arbeiterwille“ in „Kärntner Volksblatt“ občiren dopis, ki trdi isto, kar smo že poročali v 20. številki „K. S.“. Pobiral se je denar, ki bi se moral izplačati vsem po povodnji prizadetim po višini, kakor je kdo trpel škodo. Tudi iz Nemčije je došlo poročilo, da se naj podpora razdeli pravično med poplavljenca. Govorilo se je, da je došel denar, a nikdo ni vedel zanj. Šele volitve so prinesle denar. Nemškonacionálni so hodili z nemškimi listi od hiše do hiše in delili tam, kjer se jim je zdelo, listke in denar. Nobeden se ni oziral na komisijo, ki je nekdanje cenila škodo. Kakor je sedaj znano, je tudi uradni denar vmes. Skrbelo se bo za to, da se ta zadeva razčisti, ne samo oblasti, ampak tudi nemški tisk bo za to skrbel. Podpora se je delila tako krivično, da je dobil nekdo za dve kurti 200 šilingov in drugi za poplavljen vagon žita ničesar. Kakor poročajo „Freie Stimmen“ z dne 20. majnika, se je nabralo na Bavarskem za poplavljenca na južnem Koroškem 15,113 mark ali okroglo 25.000 šilingov, to je 250 milijonov kron. Kakor se iz poročil razvidi, se je pobiralo za poplavljenca in ne za pristaše nemških organizacij.

Grabštanj. Zadnji dopis pa že prav nič ni bil po volji onim, ki sedijo med Nemci in Slovenci. Seveda bi morala manjšina molčati in kar mirno pustiti, da se mu zadrigne vrv okoli vratu. Trdilo se ni nič krivičnega in noben človek ne pravi, da bi nemški duhovnik ne smel agitirati za svojo stranko med svojimi pristaši. Ali naši duhovniki še nikdar niso šli med Nemce agitirati in radi tega bi mi mislili, da tudi Nemcem ni treba iskati naših glasov. Naj si jih iščejo med svojimi ljudmi! Zakaj ne agitirajo med landbundovci in socialdemokrati, ki so jim po političnem prepričanju mnogo bližji? Ali morajo ravno naši ljudje biti oni zapeljanci, ki bi morali zapustiti svoje prepričanje in svoj značaj? Ali ni ravno tam največ svobodomišlecev, kjer se je vzel Slovencu zadnje prepričanje, verska podlaga in s tem tudi njegov značaj? Ali more biti to interes nemškega duhovnika? Niti misliti si ne upamo tega, da bi mogel slovenski duhovnik na zgornjem Koroškem agitirati za našo stranko, nemški duhovniki v naših krajih pa naj bi neovirano delovali? Da bi agitiral ravno pri svojih političnih nasprotnikih in ne pri lastnih privržencih? Naj seže nemški kulturni vpliv kakor daleč hoče, tako daleč ne bo segel, da bi predrugič in pretvarjal naše prepričanje, ker mož, ki se ravna po političnem vetru, še ni noben značaj!

Sele. (Stavebno gibanje.) Poročali smo že svoj čas, kako se pri nas prebivalstvo množi in kako zato primanjkuje stanovanj. Ne kaže drugače, kakor graditi nove hiše. In več podjetnih mož se je tega že lotilo. Gozdar Nikolaj Maurer je dokončal svojo lično vilico in bo, dokler je še sam ne rabi, stanovanje oddal letoviščarjem. Kmet p. d. Kvadnik je pri kajži nanovo postavil skedenj s hlevom in sedaj pride še kajža na vrsto. Grosovi fantje so pri Klemenjevi hiši v dveh dnevih postavili lesen hlev. Gostilničar p. d. Gregec popravlja in nanovo krije z duritom hišo ter zida hlev, drugo leto pa postavi še salon. Drvar Valentin Ogris si je v bližini Dovjakove žage na Srednjem Kotu na humberškem zemljišču postavil prav lepo hišico. Enako si stavita lasten dom Matevž Ojster blizu Košutnikove žage in Jakob Olip v Grabnu pod Hlipovčnikom. Vsak je pač vesel, če ima lastno streho nad seboj. „Majhna je sicer hišica, pa moja je!“ tako si zadovoljno govori in še zapoje:

„Kajžica moja res ni velika,
vendar sem fantič v njej, da se mi šika!“

Rožek. (Birna.) Po trinajstih letih je bila pri nas zopet birna. Za to izredno slovesnost se je naša farna cerkev odela v zelenje, vence in rože. To so preskrbela naša pridna dekleta. Tudi naši pogumni fantje in možje so pridno pomagali. Prenovljena so bila cerkvena vrata, naš akad. slikar je prav okusno prenovil križev pot „Cecilija“: orglarsko podjetje v Solnogradu je nam popravilo naše cerkvene orgle. Bolehale so že delj časa na nevarni plju-

čni boleznini in hripavem glasu. Posrečilo se je spretnemu orglarskemu mojstru iz Solnograda orgle vseh njenih boleznini ozdraviti, da so sedaj pomlajenega obličja (nadomestil je odvezete piščalke), močnih, zdravih pljuč in zelo prijetnega glasu. Zato tudi „Cecilijo“ orglarsko podjetje v Solnogradu (Salzbrug, Parsch) zavoljo njenega vestnega dela in zmernih cen vsem župnim uradom, ki imajo oboje orgle, zelo priporočamo. Udeležba pri birni je bila dobra. Birmanih je bilo 139 otrok večinoma iz domače in sosednjih župnij.

Št. Primož v Podjuni. (Razno.) Veliko je nepoštenih ljudi, ki hočejo in žive na račun drugih poštenih. Ali žive ti nepošteni z izkoriščanjem ali pa s tajno prilastitvijo tujega blaga. Prvo kakor drugo je tatvina in kaznivo. Večkrat so izginile v naši vasi že reči manjše vrednosti neznano kam, v tih noči, in nismo jih več videli. Veter jih je morda odnesel. Dne 23. majnika pa je zopet nekdo obiskal Voglovo drvarnico in odnesel iz nje 10 komadov perila in 29. majnika vse orodje iz nekega kolesa. Videlo se je sicer opustiti nekoga am okrog, vendar dokazov ni. — Mnogi se kregajo, da je škocijanski del poti iz Spodnjih Vinar v Škocijan v zelo slabem stanju in bi bil potreben popravila. Pa bi škocijanska občina to pot nekoliko popravila! — Dne 25. majnika je imelo obraževalno društvo „Danica“ v Št. Vidu svoj redni letni občni zbor. V naši sredi smo mogli pozdraviti tudi zastopnika politične oblasti. Kjer treba ni, tam se skrbi za varnost. Po poročilih, volitvi novega odbora in določitvi članarine smo poslušali lepo zasnovano predavanje o ljudski izobrazbi. Predavanju je sledila razprava, ki ni prestopila prosvetnemu društvu odkazanih mej. Da bi novi odbor žel obilo sadov!

Škocijan v Podjuni. (Razno.) Ako bi iz Škocijana po lepem vzgladu nad vse marljivega dopisnika iz Kazaz vam poročali vsako važnejšo novico in ako bi po kazaškem načinu dopisovali tudi še iz drugih krajev, bi urednik imel preveč lahko delo. Mi tukaj si mislimo: Naj urednik le piše, rajši kot mi. Ker nas pa vendar včasih martra firbic in da se razodemo, vam naznanimo par novic. Pri volitvah je Škocijan pokazal, da še ni zajadral popolnoma v nemškutarsko morje. Zdaj pravijo nekateri, da bo pri prihodnjih volitvah spet slovenski župan. Jagri se jezijo na Jogra, ker jim je pri Čuku levite bral in jim zagotovil, da tako po ceni nikdar ne bodo več loviti ekstra žlahtne škocijanske divjačine. — Enajstkrat so letos škocijanski zvonovi zapeli mrličem. Umirajo letos večinoma stari ljudje. V Šmarkežu so bili pokopani Zrnov Matija Karpf, šivilja Marija Najbrž in trpin, železničar Pavel Gražar, oče strokovnega učitelja za risanje na celjski realki, Korošcem znanega Jožefa Gražarja. V Škocijanju smo zagrebli Polcerjevo pridno dekle Težizijo Bolajnar, dva stara hlapca, Nemčevega Lorenca Blažič, ki je dobil za svoje dolgoletno službovanje pri Nemcu v Srčah nagrado in Podorinovega Jožeta. Rudofova hiša težko pogreša tetico Mico, lepo število ljudi je na zadnji poti spremilo znanega Sturmvega očeta Urbana Picej na Lancavi, in cerkveni pevski zbor je lepo zapel mrtvaško slovo dolgoletni cerkveni pevki, stari Krevčevi materi v Št. Lorencu. — Od ledig stanu se je poslovil Petelinov Korej, degradirali so ga, ker je postal iz Petelina — Petelinc. Za letoviščarje skrbno hišice pripravljamo, sonce nam lepo greje vodo Klopinskega ježera, da bodo tujci, židje in kristjani se rajše kopali. Vas pa vse bližnje in daljne iskreno vabimo na kvaterno nedeljo, da pridete k nam svoje dušce pokroftat!

Srečke pričete 17. razredne loterije se dobijo že sedaj pri Geschäftsstelle der öst. Klassenloterie J. Prokopp, Baden bei Wien, razpošiljalnica za zvezne dežele. Priloženi današnji prospekt vas podučiti v vseh podrobnostih.

Blače v Ziljski dolini. Veliki župan in Kraljev namestnik mariborski, gospod dr. Fran Schaubach, je dospel v pondeljek, dne 30. maja (slučajno ravno na desetletnico zgodovinsko odločilne jugoslovanske majniške deklaracije, dne 30. maja 1917, v dunajskem parlamentu) veselo pozdravljen kot ženitovanjski gost nepričakovano med nas. Možila se je namreč ta dan gospodični Mici Pipp, poštna

ekspeditarca in hči tukajšnjega uglednega posestnika Valentina Pipp z našim nemškimi učiteljem Gustavom Maier. Nevestina mati pa je sestra mariborskega velikega župana. Prišla je s njim tudi njegova milostiva gospa. Drugi dan se je peljal k svoji že čez 80 let stari mami v Dražjo vas, kjer je njegov brat Lojze hišni gospodar in ob enem slovenski župan velike občine strajevaške (Hohenthurn). V tej občini je tudi znana slovenskonarodno najbolj zavedna in edina vas Zahomec. Vsekako pa moramo biti mi slovenski Zilani ponosni. Kajti mi smo dali Evropi že dva deželna glavarja: enega Avstriji, namreč g. Vincenca Schumi-ja za Celovec in Koroško, enega pa Jugoslaviji, namreč g. dr. Franca Schaubacha, za mariborsko oblast. Mi smo mi! Smo pri Zili doma!

Rinkole. (Razno.) Pri pobiranju hroščev je padel z drevesa posestnik Ferdo Perč, p. d. Bidrih in se precej poškodoval. Upamo, da bo kmalu okreval. — Po zaslugi bistriške občine smo občinsko pot iz Rinkol proti Šmihelu precej popravili; pristrčna ji hvala. Zahvaljujemo se tudi g. Svecu, da je nam dal konje na razpolago. Upamo, da nam bo tudi domača (blaška občina) kaj pomagala, da bi mogli še ostali del pota popraviti, ki je v takem stanju, da ga ni mogoče popraviti s samo roboto. — Letos smo imeli tudi šmarnice, hvala vsem, ki so k temu pripomogli in se v obilnem številu udeleževali.

Loga vas ob Vrbskem jezeru. (Razno.) Do sedaj je imel pri nas električno razsvetljavo le del vasi, ki leži ob obali jezera. Po dolgem razpravljanju jo dobi tudi zgornji del okoli cerkve. Napeljava izpelje celovška elektrarna ter izvrši delo v najbližjem času. Ena luč bo stala 60 šil. Vsled slabih gospodarskih razmer še ne bodo mogli vsi posestniki razsvetliti svojih hiš, akoravno cena inštalacije ni pretirana. — Redka, skoro neverjetna sreča je doletela našega izkušenega čebelarja p. d. Sriena, kateremu se je vsadil v prazen panj, ki ga je imel pripravljenega za svoje roje, tuj roj. Drugi tuj roj, ki je prišel od severne strani čez Vrbo, bržkone iz Dvora ali Gozdanji, se je pa vsadil k že vsajenemu prviču. Srieni ima torej dva roja v čebelnjaku, ki sta prišla sama iz neznanih krajev. V zadnjem času so postrelili lovci pri nas več psov, ki so odšli od hiš v bližnji gozd, kar se prav lahko pripeti, ker je naša vas obdana od gozdov, nekatere hiše pa stoje tik ob gozdu. Ker ima vsak posestnik psa čuvarja in ne za luksusa, apeliramo na naše zastopnike, da delajo na to, da se strogi zakon nekoliko omili, ker divjačina dela našim posestnikom mnogo škode. — Letovišče se začneja tudi pri nas oživljati. Za povzdigo tujskega prometa se je pa tudi precej storilo. Omenim le prezidavo hotela „Excelsior“, ki je eden najmodernejših in prvovrstnih na Koroškem in kar se tiče „bara“ je eden prvih v Avstriji. Posnet je po barjih v Nizzi, Monaku in Parizu. Ako ga ti, dragi bralec, ne moreš obiskati, si ga pa oglej med vožnjo iz Vrbe proti Porečam. Ako gledaš čez jezero proti logaveški cerkvi, se baš vidi lepi „Excelsior.“ Sem bi povabil tudi Rutarjevega Jurja na počitnice, a ne sme priti kot ponavadi v navadnih cokljah, ampak mora, ako hoče v baru na zrcalih (špiglah) ši mi plesati, obuti Salonschuhe.

Celovec. (Razno.) Podpolkovnik Ligotzky, komandant 11. planinskega pešpolka, je bil imenovan polkovnikom. — S 1. junijem se je zvišala tarifa cestne železnice v mestu od 16 na 20 g, izven mesta od 26 na 30 g. — Na Novem trgu se vrši velika ljudska tombola v prid „Kinderfreunde“ dne 11. junija. — Neka Marija R. je odložila novorojeno dete v neko hišo in ga pustila slepi usodi. Bila je aretirana. — Na balkanskem kongresu železničarjev v Ljubljani je bil tudi zastopnik Delavske zbornice Bribran. — Za družabne izlete se priporoča avto avstrijske prometne pisarne v dvorcu, telef. 677, ki vozi v Ribnico in Otok. — Nov avtopromet se otvori sredi meseca na progi Vrba—Rožek—Bistrica v Rožu in Celovec—Mostič. Koncesijo je dobil Jožef Schwarzenbacher. — Konferenca učiteljev meščanskih šol se je vršila dne 27. maja. Učitelstvo želi, da se na telesno vzgojo polaga več važnosti in da poučujejo deklice samo učiteljice. — Dne 17. in 18. junija se vrši v Ce-

lovcu sestanek trgovcev. — Novi deželni glavar za Koroško bo po zadnjih poročilih dr. Artur Lemisch. Šumi bo še nadalje ostal v deželni vladi in prevzame referat deželnega svetnika Kernmayerja (poljedelstvo) in finančni referat. — Prošnje za sprejem v Marijanišče je treba vložiti do 25. junija. Prošnjo za sprejem na gimnazijo je treba kolkovati z 1 S.

Pokrče. (Naša pesem.) Vsako leto v majniku, najlepšem mesecu, imamo šmarnice pri Materi božji v Dolini. Slovensko petje v cerkvi je na žalost utihnilo, odkar imamo nemškega župnika. V domači cerkvi se to najprej opazi, ker ni več tako napolnjena kot nekdanj, v Dolini pa je bila skoro prazna. Bolj potihlo pa še vedno zadoni slovenska pesem, akoravno se ne trpi o javnih in svečanih prilikah. Za kako bajto se zbere šopek naše mladine in zadoni pesem, da si brišejo stare mamice v tužnosti svoje oči. Nekdaj je bilo vendar še lepše! — Tudi Jugendbund so hoteli ustanoviti, pa se ni obnesel, ker ni bilo društvenega duha, vsiljivi tuji voditelji pa so vendar le tuji.

Sele. Zadnja leta se tujski promet v naših krajih vedno bolj razvija. Turisti, ki gredo na Obir ali z Obirja, si radi izvolijo lahko in zložno pot skozi Sele. Celo kot letovišče in prijetno poletno bivališče prihajajo Sele vedno bolj v poštev. Za enodnevni izlet iz Celovca ali Roža so Sele zelo primerne. Posebno radi pridejo tuji v Sele na poletno Urhovo žegnanje, ki slovi daleč naokoli zaradi lepega pranganja, pri katerem dekleta „ko-bile“ prangajo. Letos se pripravljajo za ta dan še drugo veselo iznenadenje. Marsikdo pojde s tega žegnanja domov ves srečen in bogat, ker bo za mal denar pri srečolovu (tomboli), ki se vrši v prid cerkve, lahko zadel krasne dobitke. Zanimanje za ta srečelov je že zdaj veliko, pa vendar še posebej opozarjamo nanj vse domačine in prijatelje od blizu in daleč. Na žegnanje 3. julija vsi v Sele poskušat srečo!

DRUŠTVENI VESTNIK

Vogrče. V nedeljo, dne 19. junija t. l. priredi naše izobraževalno društvo popoldne ob 3. uri v župnijskih prostorih lepo igro „Revček Andrejček“.

Zilska Bistrica. Izobraževalno društvo Zila je uprizorilo zopet lepo igro „Krivoprišežnik“. Kakor navadno, so tudi topot igrali igralci v splošno zadovoljstvo vseh navzočih. Moško se je postavil tudi novi tamburaški zbor. Kar čuditi se moramo, da so se naši fantje tako hitro priučili tej glasbi in skoro brez vodje tako lepo igrali. Tako bodo mogli med odmori vsake prireditve nastopati in občinstvu še bolj ustreči. Popolnoma v smislu društva je, da tamburaški zbor nima misli podpirati plese.

GOSPODARSKI VESTNIK

Razumno gospodarstvo. Gospodarske razmere so današnji silno težavne. Morebiti tako težavne sploh niso bile ves čas, odkar imamo železnice, ter zamoremo v slučaju splošnega pomanjkanja dobiti od drugod kar potrebujemo. Zakaj so razmere takšne, je lahko umeti: proti kmetu se kartelira vse, določujejo se cene, ki jih moraš plačevati. kmečki pridelek pa se ne varuje proti konkurenci kakor bi bilo treba. V takih razmerah je treba misliti: kako je treba vse obrniti? Morebiti poizkusi ta ali oni bravec, kar nam poroča razumen slovenski gospodar: „Ker sem imel s pitanjem prašičev s surovim zdrobom izvrsten uspeh, sem dobil poguma za svinjerejo in sem pričel nanovo pet prašičev pitati za čas poletne sezone, ko je cena pitanih prašičev najvišja. Svinja mi je januarja mesca imela osem prašičev, ki sem jih začel krmiti s surovim ječmenovim zdrobom že po treh tednih. Uspevali so zelo dobro, kar mi je dalo pogum, prikupiti toliko žita, da jih opitam do konca avgusta. Kupil sem torej 18 met koruze, kar je stalo 522 S. Za prašiče, ki sem jih prodal, dobil sem 509 S. Tehtala sta eden 89 kg drugi pa 93 kg, stara sta bila ravno 10 mesecev. Tako sta dva prašiča pokrila stroške žita, s katerim se bodo pitali drugi. — Ker vodim natančno kontrolo, koliko prašiči

pojedo in koliko prirastejo, Vam podam kratko statistiko: 3 tedne starih 8 prašičev je tehtalo skupno 40 kg, dne 13. majnika je tehtalo 7 teh prašičev 276 kg, po 2 S kg bi bili vredni 552 S. Ena prasica se je 8 tednov stara in 15 kg težka prodala za 37 S, vkup je torej prirastka 589 S. Vrednost vse do zdaj pokrmiljene krme znaša 211 S, zaslužek bi torej znašal 377 S. Iz tega je razvidno, da je prašičereja pri surovem krmljenju dobičkanosna. — Seve povedo te številke samo „bruto“ dobiček, od katerega se mora odtegniti plača človeškega dela in v katerega bi se moralo uračunati nevarnost, izgube, ki nastanejo. Vsekako se da s pridnostjo, skrbnostjo in naprednim gospodarstvom nekaj zaslužiti, ko si drugi manj napredni ljudje ne vedo nobene pomoči.

Obhajilne sveče

navadne in okinčane, s slovenskim napisom priporoča trgovina s svečami

64

Siebert, Celovec, Stauderhaus.

Brezhibni

blagovni ostanki po teži

najmanj 8 metrov dolgi, za vsako vrsto perila, tudi dvojno široki, tudi v obrisačah po 6½ šilinga za kilo t. j. daleč pod normalno ceno za meter.

Vzorci brezplačno.

Gebr. Reichart,

ustanovljeno 1890. Baumwollwaren - Fabrikation Dornbirn, Vorarlberg.

61

VABILO NA REDNI LETNI OBČNI ZBOR

Hranilnice in posojilnice za Vobre, Sv. Stefan in Klostertal, registrirane zadruga z neomejeno zavezo, ki se vrši dne 22. junija 1927 ob 12. uri dopolodne v prostorih velikovške hranilnice in posojilnice v Velikovcu.

DNEVNI RED: 1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru. — 2. Pismeno poročilo odbora o nastavitvi zlate začetne bilance. — 3. Odobritev zlate začetne bilance s 1. 1. 1926. — 4. Poročilo in odobritev računskega zaključka za leto 1926. — 5. Volitev načelstva in nadzorstva. — 6. Sprememba pravil radi zlate bilance. — 7. Slučajnosti. NAČELSTVO.

VABILO

na

redni letni občni zbor

„Posojilnice za Belo in okolico v Železni Kapli, registrirane zadruga z neomejeno zavezo“, ki se vrši

dne 19. junija 1927 ob 11. uri dopolodne v Železni Kapli.

DNEVNI RED:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Pismeno poročilo odbora o nastavitvi zlate začetne bilance.
3. Odobritev zlate začetne bilance s 1. 1. 1926.
4. Sprememba pravil radi zlate bilance.
5. Poročilo in odobritev računskega zaključka za leto 1926.
6. Razdelitev čistega dobička.
7. Volitev načelstva.
8. Volitev računskega pregledovalca.
9. Slučajnosti.

NAČELSTVO.

VABILO

na

REDNI LETNI OBČNI ZBOR

Hranilnice in posojilnice na Zilski Bistrici, r. z. z. n. z., ki se vrši dne 16. junija 1927 ob 3. uri popoldne v hranilničnih prostorih.

DNEVNI RED:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Potrjenje računskega zaključka za leto 1926.
4. Ureditve zlate bilance.
5. Slučajnosti.

Ako občni zbor ob navedenem času ne bi bil sklepčen, se vrši eno uro pozneje drugi občni zbor, ki bo sklepčen veljavno brez ozira na navzočnost članov.

Vijudno vabi

NAČELSTVO.